Manuál cesty k podnikavosti

Realizováno s podporou programu Erasmus+

Co-funded by
the European Union

Vydáno v červnu 2025 v rámci projektu SEED II: „Podnikaví středoškoláci - cesta ke zvýšení atraktivity odborného vzdělávání a přípravy“ (2024-1-SK01-KA210-VET-000248782).

Autoři:

Radka Muchová

Martin Vítek

Jana Lukáčová

Michal Matúš

Grafika a sazba:

Jakub Gloza

https://www.podnikavi.sk/

Financováno Evropskou unií. Názory vyjádřené jsou názory autora a neodráží nutně oficiální stanovisko Evropské unie či Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA). Evropská unie ani EACEA za vyjádřené názory nenese odpovědnost.

Podnikaví Středoškoláci

Nadační fond vzdělávání a podnikání

Obsah

**1	PODNIKAVOST**	***5***
1.1 Definice podnikavosti	*6*
1.2 Podnikavost jako klíčová kompetence	*7*
1.3 Rámec EntreComp	*8*
1.4 Význam podnikavosti pro studenty středních odborných škol	*10*
**2	PODPORA PODNIKAVOSTI NA ŠKOLE A MIMO NI**	***11***
2.1 Přínosy pro studenty, pedagogy, školu a rodiče	*12*
2.2 Možné přístupy k integraci podnikavosti	*14*
2.3 Překážky a jak je překonat	*16*
**3	KROKY K ROZVOJI PODNIKAVOSTI**	***17***
3.1 Pro školy a pedagogy	*18*
3.2 Pro rodiče a komunitu školy	*18*
**4	PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE**	***35***
4.1 Inspirativní příklady škol a rodičů	*36*
4.2 Jak začít? Praktické možnosti pro školu	*38*
**5	PRAKTICKÉ NÁSTROJE A ZDROJE**	***39***
5.1 Checklisty pro studenty, školu i rodiče	*40*
5.2 Seznam užitečných nástrojů a metodik	*44*
**6	ZÁVĚR**	***48***

Úvod

Cíl manuálu a jeho cílové skupiny

Tento manuál je určen všem, kdo chtějí podpořit rozvoj podnikavosti ve středním odborném vzdělávání – vedení škol, pedagogům, odborníkům pracujícím s mládeží i rodičům. Nabízí srozumitelný rámec, praktické nástroje a inspirace pro ty, kteří vnímají podnikavost jako důležitou součást osobního i profesního růstu mladých lidí.
Cílem manuálu je ukázat, že podnikavost neznamená jen přípravu na podnikání, ale rozvoj klíčových kompetencí, které pomáhají žákům aktivně tvořit vlastní budoucnost – ve škole, v práci i ve společnosti.

Význam podnikavosti pro budoucnost mladých lidí

Rychle se měnící svět klade na mladé lidi nové nároky. Nestačí mít znalosti – potřebujeme být schopní se učit, přizpůsobovat se, tvořit, spolupracovat a přemýšlet nad tím, jak vytvářet hodnoty pro ostatní. Právě to podnikavost přináší: dává mladým lidem sebevědomí, nástroje i odvahu jednat.

Podnikavý přístup pomáhá mladým lépe porozumět sobě samým, objevovat vlastní potenciál a aktivně se zapojit do řešení výzev kolem sebe – ať už v osobním životě, na trhu práce nebo ve společnosti.

Jak číst a využívat tento manuál

Manuál je strukturován přehledně a prakticky. Každá kapitola se věnuje jednomu aspektu rozvoje podnikavosti – od základních pojmů, přes konkrétní přístupy ve škole a v rodině až po inspiraci a nástroje k realizaci. Obsah je navržen tak, aby čtenář mohl snadno najít část, která je pro něj v dané chvíli relevantní.

1 PODNIKAVOST

1.1 Definice podnikavosti

Podnikavost představuje schopnost jednotlivce či skupiny aktivně vyhledávat a využívat příležitosti, přetvářet myšlenky v konkrétní činy a vytvářet hodnotu pro ostatní. Tato hodnota může mít různé podoby – finanční, kulturní, společenskou či environmentální. Nejde tedy pouze o zahájení a provozování vlastního podnikání. Podnikavost se uplatňuje v jakémkoli kontextu – ve škole, v práci, v komunitě i v osobním životě.

V kontextu vzdělávání a celoživotního učení se podnikavost chápe jako schopnost iniciovat změny, být aktivní, jednat s cílem dosáhnout pozitivního dopadu a přinášet inovace.

1.2 Podnikavost jako klíčová kompetence

Evropská komise zařadila podnikavost mezi osm klíčových kompetencí pro celoživotní učení, což zdůrazňuje její význam pro osobní rozvoj, profesní uplatnění i aktivní občanství.

Podnikavost zahrnuje schopnost identifikovat příležitosti, převádět myšlenky do praxe a efektivně využívat dostupné zdroje.

Podnikavost není pouze o podnikání – rozvíjí kreativitu, kritické myšlení, rozhodování, řešení problémů, spolupráci a schopnost nést odpovědnost za vlastní jednání. Umožňuje jednotlivcům přizpůsobit se změnám, přicházet s inovacemi a aktivně se podílet na utváření svého okolí.

Podpora podnikavosti ve vzdělávání proto pomáhá studentům nejen zlepšit jejich zaměstnatelnost, ale také rozvíjet dovednosti důležité pro celoživotní učení a aktivní zapojení do společnosti.

1.3 Rámec EntreComp

EntreComp (The Entrepreneurship Competence Framework) je evropský rámec podnikavých kompetencí, který definuje podnikavost jako klíčovou dovednost pro osobní i profesní rozvoj.

Tento rámec byl vytvořen Evropskou komisí jako nástroj pro podporu vzdělávání, profesní přípravy a politik zaměřených na rozvoj podnikavosti v různých kontextech.

EntreComp rozděluje podnikavost do **tří hlavních oblastí,** přičemž každá z nich obsahuje **pět specifických kompetencí:**

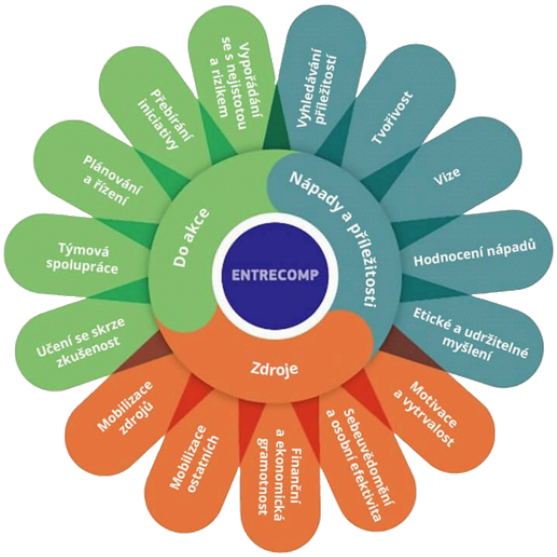

1. Nápady a příležitosti

- **Vyhledávání příležitostí**
- **Kreativní myšlení (Tvořivost)**
- **Vize**
- **Hodnocení nápadů**
- **Etické a udržitelné myšlení**

2. Zdroje

- **Motivace a vytrvalost**
- **Sebeuvědomění a osobní efektivita**
- **Finanční a ekonomická gramotnost**
- **Mobilizace ostatních**
- **Mobilizace zdrojů**

3. Do akce

- **Učení se skrze zkušenost**
- **Týmová spolupráce**
- **Plánování a řízení**
- **Přebírání iniciativy**
- **Vypořádání se s nejistotou a rizikem**

1.3 Využití EntreComp v praxi

Rámec EntreComp poskytuje školám a pedagogům, ale také rodičům a pracovníkům s mládeží strukturovaný přístup k rozvoji podnikavosti u studentů.
Lze jej využít například:

- Ve výuce – začleněním podnikavých aktivit do různých předmětů (např. projektová výuka, případové studie, simulace reálných situací).
- V mimoškolních aktivitách – organizací podnikavých soutěží, hackathonů, studentských projektů nebo spolupráce s firmami a komunitními organizacemi.
- V kariérním poradenství – pomáhá studentům plánovat jejich profesní dráhu, rozvíjet vlastní iniciativu a připravit se na pracovní trh.
- Při hodnocení dovedností – rámec může sloužit jako nástroj pro mapování podnikavých kompetencí studentů a identifikaci oblastí k dalšímu rozvoji.
- Při rozvoji hodnotového rámce studentů – prostřednictvím aktivit zaměřených na etické a udržitelné myšlení mohou žáci zkoumat dopad svých rozhodnutí na okolí, společnost a životní prostředí. Tento přístup podporuje odpovědné podnikání, občanskou angažovanost a vnímání dlouhodobých důsledků vlastních činů.

Zapojením EntreComp do vzdělávacího procesu a mimoškolních aktivit mohou zainteresovaní efektivněji rozvíjet podnikavost u studentů a pomoci jim lépe se připravit na dynamický pracovní trh i na aktivní roli ve společnosti.

1.4 Význam podnikavosti pro studenty středních odborných škol

Rozvoj podnikavosti je pro studenty středních odborných škol klíčový nejen z pohledu jejich budoucího uplatnění na trhu práce, ale i pro osobní a profesní růst. Podnikavost jim pomáhá rozvíjet dovednosti, které zvyšují jejich konkurenceschopnost, posilují samostatnost a podporují schopnost přizpůsobit se rychle se měnícím podmínkám.

Díky podnikavosti se studenti učí:

- Vyhledávat a využívat příležitosti – rozpoznat potřeby trhu, reagovat na změny a přicházet s inovativními nápady.
- Kriticky myslet a řešit problémy – analyzovat situace, hledat efektivní řešení a učit se z chyb.
- Spolupracovat a komunikovat – pracovat v týmu, efektivně se dorozumívat a prezentovat své myšlenky.
- Plánovat a realizovat projekty – stanovovat si cíle, organizovat práci a zodpovědně řídit vlastní činnost.
- Převzít iniciativu a nést odpovědnost – rozhodovat se a jednat s ohledem na důsledky svých kroků.
- Myslet v širších souvislostech – zohledňovat etické a udržitelné aspekty svých rozhodnutí, vnímat dopad svých činů na druhé, společnost i životní prostředí. Tento přístup rozvíjí odpovědnost a podporuje dlouhodobé uvažování.

**Tyto dovednosti jsou cenné nejen v podnikání, ale i v jakékoli profesi a každodenním životě.
Školy, které aktivně rozvíjejí podnikavost svých studentů, jim poskytují náskok do budoucnosti a pomáhají jim uspět v dynamickém světě práce – zároveň formují osobnosti, které jednají s ohledem na okolní svět.**

2 PODPORA PODNIKAVOSTI NA ŠKOLE A MIMO NI

Podpora podnikavosti ve škole není jen módním trendem – je to strategický krok směrem k rozvoji klíčových kompetencí studentů, zvyšování kvality vzdělávání a lepšímu propojení školy s reálným světem. Podnikavost by neměla být vnímána pouze jako cesta k podnikání, ale jako způsob myšlení a přístupu k životu, který rozvíjí iniciativu, odpovědnost, tvořivost a schopnost spolupráce.

2.1 Přínosy pro studenty, pedagogy, školu a rodiče

PRO STUDENTY

- Rozvíjejí praktické dovednosti využitelné v různých profesích i osobním životě.
- Učí se být samostatní, tvořiví a schopní řešit problémy.
- Posilují svou motivaci a angažovanost při učení.
- Mají větší šanci uspět v rychle se měnícím světě práce.

PRO RODIČE

- Snižuje riziko propadnutí závislostem (alkohol, drogy) a nežádoucímu chování.
- Vede k větší zodpovědnosti za domácí povinnosti a zapojení do života rodiny nebo komunity
- Posiluje rodinné vztahy a vazby mezi dětmi a rodiči založené na otevřené komunikaci
- Poskytuje pozitivní vzor pro sourozence a mladší generace

2.1 Přínosy pro studenty, pedagogy, školu a rodiče

PRO PEDAGOGY

- Získávají nové nástroje a přístupy pro oživení výuky.
- Rozšiřují svůj profesní obzor a kompetence.
- Mají příležitost spolupracovat s kolegy napříč obory i s externími partnery.
- Podílí se na smysluplné změně školní kultury.

PRO ŠKOLU JAKO CELEK

- Zvyšuje se motivace a spokojenost studentů i učitelů.
- Posiluje se její image moderní, inovativní instituce.
- Škola navazuje silnější vazby s místním prostředím a trhem práce.
- Dochází k přirozenému propojení výuky s reálným světem.

2.2.1 Možné přístupy k integraci podnikavosti do školního prostředí

Podnikavost lze ve škole rozvíjet různými cestami – klíčové je, aby zapojení bylo systematické, smysluplné a odpovídalo konkrétním podmínkám školy. Mezi osvědčené přístupy patří:

- Integrace do výuky – podnikavé kompetence mohou být rozvíjeny v běžných předmětech (např. formou projektů, řešením reálných situací, skupinovou prací apod.).
- Projektové vyučování – žáci se pod vedením učitelů podílejí na tvorbě a realizaci projektů, které vyžadují plánování, spolupráci, prezentaci výsledků.
- Spolupráce s praxí – zapojení místních firem, podnikatelů, neziskových organizací, obcí nebo rodičů do výuky a školních aktivit.
- Podpora studentských iniciativ – prostor pro nápady a aktivity, které vycházejí od samotných žáků (školní minipodniky, soutěže, studentské parlamenty).
- Rozvoj pedagogického týmu – další vzdělávání učitelů v oblasti podnikavosti, sdílení zkušeností, spolupráce mezi obory.
- Strategické řízení školy – zařazení podnikavosti do školní strategie a hodnot.
- Koordinátor / leader podnikavosti – pro zajištění udržitelnosti a systematičnosti celého přístupu se osvědčuje ustanovit na škole koordinátora podnikavosti – pedagoga, který sleduje rozvoj této oblasti napříč školou, propojuje jednotlivé aktivity a inspiruje ostatní kolegy. Tento člověk může být oporou učitelům, koordinovat vzdělávání, sledovat příležitosti (např. granty, soutěže, exkurze) a přispívat ke kultivaci podnikavého klimatu ve škole. Silný leader podnikavosti nemusí být expert na podnikání – důležitá je jeho ochota spolupracovat, hledat nové cesty a motivovat ostatní. V některých školách tuto roli přirozeně přebírá například koordinátor ŠVP, zástupce ředitele nebo aktivní učitel s mezioborovým přesahem.

2.2.2 Možné přístupy k integraci podnikavosti v rodinném prostředí

Také rodiče mají možnost podporovat podnikavost u svých středoškoláků doma.
Mezi osvědčené přístupy patří:

- Podpora vlastních nápadů a projektů dítěte (např. ruční výroba, prodej oblečení z druhé ruky online, vytvoření kanálu na YouTube) - povzbuzováním, pomocí s plánováním nebo sestavováním rozpočtu, vytvořením prostoru pro realizaci.
- Zapojení do rodinných rozhodnutí - nechat dítě naplánovat rodinný výlet s rozpočtem, pomoci s rozpočtem domácnosti, navrhnout zlepšení v domácnosti (např. ekologičtější řešení).
- Brigáda behem prázdnin – povzbudit dítě, aby zkusilo práci na částečný úvazek nebo vlastní drobné podnikání (např. doučování, venčení psů, výroba šperků). Pomůže mu to uvědomit si hodnotu peněz, přístup k zákazníkovi, jak vést jednoduchou evidenci.
- Účastněte se soutěží a workshopů - vyhledávat a podporovat účast dítěte na soutěžích v podnikání mladých lidí (např. Junior Achievement), workshopech zaměřených na myšlení při zakládání podniků nebo finanční gramotnost.
- Vedení dítěte k odpovědnosti za úkoly a projekty - povzbuzovat dítě, aby dokončilo to, co začalo - ať už se jedná o školní projekt, kroužek nebo vlastní iniciativu.
- Vlastní příklad rodiče - pokud rodič sám podniká nebo má pracovní zkušenosti, může se o ně otevřeně podělit tím, že dítěti ukáže skutečnou práci (např. jak se vytváří faktura, jak se řeší reklamace), vysvětlí, co znamená spokojenost zákazníka nebo marketing.

2.3 Překážky a jak je překonat

Zavádění podnikavosti do školního a domácího prostředí může narážet na různé překážky. Je důležité je vnímat jako součást procesu změny a aktivně s nimi pracovat:

Překážka	***Možné řešení***
Nedostatek času a přetíženost učitelů a rodičů	*Začlenit podnikavost do běžné výuky, sdílet aktivity mezi více pedagogy nebo členů rodiny, začít malými kroky*
Nedostatek podpory vedení školy nebo členů rodiny	*Vysvětlit přínosy, zapojit je do plánování, sdílet inspirativní příklady, vzít člena rodiny na akci zaměřenou na rozvoj podnikavosti*
Obavy z neúspěchu či ztráty kontroly nad výukou	*Poskytnout pedagogům oporu, vzdělávání a prostor pro sdílení zkušeností, spojit se s dalšími aktivními rodiči, učiteli ve škole a sdílet své zkušenosti*
Nejasnost, co podnikavost znamená	*Pracovat s konkrétními příklady, využít rámec EntreComp jako oporu*
Slabé propojení s praxí	*Aktivně vyhledávat partnery, zapojit (jiné) rodiče a místní komunitu*
Nejasné vedení nebo nekoordinovaný přístup na škole	*Určit koordinátora nebo leadera podnikavosti, který propojuje tým a poskytuje podporu*

3 KROKY K ROZVOJI PODNIKAVOSTI

Podnikavost se nerodí přes noc – je to cesta tvořená malými, ale smysluplnými kroky. Každá škola, pedagog i rodič může přispět k tomu, aby se mladí lidé učili přemýšlet, tvořit, spolupracovat a jednat s odvahou a odpovědností. V této kapitole nabízíme sedm základních kroků pro školy a pedagogy a paralelně sedm kroků pro rodiče a komunitu. Kroky jsou navzájem propojené – společně vytvářejí prostředí, kde podnikavost přirozeně roste.

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

1. Vytvořte sdílenou vizi podnikavosti ve škole

Co podnikavost znamená pro naši školu?
K čemu ji chceme rozvíjet?

Rozvoj podnikavosti ve škole začíná jasnou společnou představou. Není to o tom „dělat podnikání“, ale o tom, jak chceme u našich žáků rozvíjet dovednosti pro život – iniciativu, tvořivost, odpovědnost, spolupráci a schopnost vytvářet hodnotu pro druhé.
Vize by měla odpovídat charakteru školy – jinak bude vypadat na technické škole, jinak na gymnáziu nebo zdravotnické škole. Důležité je, aby vedení školy spolu s týmem pedagogů společně hledali odpovědi na otázky:

- *Co pro nás znamená „podnikavý absolvent“?*
- *Jaké konkrétní dovednosti a postoje chceme u žáků cíleně rozvíjet?*
- *Jakou roli má podnikavost v našem školním vzdělávacím programu?*
- *Jak chceme, aby podnikavost ovlivnila klima školy, výuku i spolupráci s komunitou?*

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

1. Zajímejte se, co podnikavost ve škole znamená a proč je důležitá

Jak škola chápe podnikavost?
Co to znamená pro mé dítě?

Podnikavost není jen o podnikání. Je to způsob myšlení a přístupu k životu – umět si všímat příležitostí, zkoušet nové věci, dotahovat nápady do konce, spolupracovat, nést odpovědnost.
To jsou dovednosti, které pomáhají mladým lidem uspět v životě – ať už budou pracovat ve firmě, stát se živnostníky, nebo přispívat ke zlepšení své komunity.
Pokud škola rozvíjí podnikavost systematicky, je dobré, aby rodiče a komunita:

- *věděli, co tím škola myslí a proč to považuje za důležité,*
- *byli otevření tomu, že výuka může vypadat jinak – víc projektově, prakticky, týmově,*
- *vnímali, že i doma mohou děti podnikavost posilovat – když jim dávají důvěru, prostor, podporu a zpětnou vazbu.*

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

1. Vytvořte sdílenou vizi podnikavosti ve škole

Jak na to v praxi:

- Zorganizujte společný workshop pedagogického sboru – nad pojmem podnikavost a kompetencemi podle rámce EntreComp.
- Využijte nástroje jako Mapa rozvoje podnikavé školy nebo profil podnikavého absolventa.
- Začněte malým „prohlášením o podnikavosti“, které shrne, co to pro vaši školu znamená – může být součástí strategie školy nebo prezentace navenek.

Co tím získáte:

- *Sdílené porozumění a motivaci napříč školou.*
- *Silnější pozici pro zavádění konkrétních aktivit do výuky.*
- *Směr, podle kterého můžete dlouhodobě hodnotit, co se daří.*

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

1. Zajímejte se, co podnikavost ve škole znamená a proč je důležitá

Jak se zapojit:

- Ptejte se učitelů nebo vedení školy: „Co pro vás znamená podnikavost?“ „Jaké nové projekty a příležitosti pro podnikavost vznikají?“, „Jak se daří zapojovat žáky do života školy?“
- Navštivte akce školy, kde se podnikavost projevuje – studentské projekty, trhy, prezentace.
- Sledujte školní komunikaci – pokud škola má vizi, měla by být sdílená i s rodiči a veřejností.

Proč na tom záleží:

- *Děti vnímají soulad mezi tím, co slyší ve škole a doma – to je posiluje.*
- *Když rozumíte směřování školy, můžete ji lépe podpořit.*
- *Jako rodiče nebo členové komunity můžete přinést cenný pohled z praxe – a být aktivní součástí změn.*

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

1. Vytvořte sdílenou vizi podnikavosti ve škole

TIP: Certifikace Podnikavá škola

Certifikovaný proces pro systematické budování podnikavé kultury ve škole – zahrnuje analýzu, metodické vedení i akční plán.

Zjistit více

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

1. Zajímejte se, co podnikavost ve škole znamená a proč je důležitá

TIP:

Účastněte se veřejných prezentací školních projektů (např. „Den podnikavosti“), kde školy sdílejí principy, proč a jak budují podnikavost.

Odkaz na 15 krátkých videí k jednotlivým kompetencím podnikavosti na podnikavi.sk

Lipka – Dny otevřených projektů a školní akce
Školy často pořádají veřejné projekty nebo dny podnikavosti, kde představují svou vizi rodičům a komunitě.

Zjistit více

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

2. Připravte tým pedagogů na podnikavé učení

Jak společně podpořit podnikavost ve výuce?

Podnikavé učení nestojí na jednotlivci – vzniká v týmu. Pokud má škola dlouhodobě rozvíjet podnikavost, potřebují i učitelé prostor, podporu a sdílené porozumění. Každý učitel nemusí být expert na podnikání, ale měl by mít jistotu, že rozumí smyslu a základním principům podnikavého přístupu.

Společná příprava pomáhá:

- sladit očekávání napříč předměty a ročníky,
- sdílet nápady a zkušenosti z praxe,
- snížit obavy z nových metod a dát učitelům jistotu, že nejsou na změny sami.

Jak na to v praxi:

- Zorganizujte setkání nebo workshop, kde si pedagogové mohou společně odpovědět na otázky: *Co znamená podnikavost v mém předmětu? Jaké dovednosti už vlastně rozvíjím?*

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

2. Podporujte podnikavé myšlení dětí doma

Jak pomoci dětem rozvíjet dovednosti pro život – i mimo školu?

Podnikavost se neučí jen ve škole. Rozvíjí se i doma – při běžných činnostech, rozhodnutích, rozhovorech. Rodiče hrají klíčovou roli v tom, jak dítě vnímá sebe sama, co si troufne zkusit, jak se staví k chybám a jak rozvíjí svou samostatnost. Nejde o to, aby se z dítěte stal podnikatel. Jde o to, aby si věřilo, umělo se rozhodovat, tvořit, komunikovat a převzít odpovědnost za své nápady a činy.

Jak na to v praxi:

- Povzbuzujte dítě k tomu, aby samo přemýšlelo, hledalo řešení a zkoušelo nové věci – místo hotových rad dejte otázku: *„Jak bys to mohl/a udělat?“*
- Oceňujte snahu a pokrok, ne jen výsledek – učte děti vnímat chybu jako součást učení.

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

2. Připravte tým pedagogů na podnikavé učení

Jak na to v praxi:

- Využijte existující příklady – aktivní výuku, projekty, mezipředmětovou spolupráci.
- Zaveďte v týmu pravidelnou výměnu zkušeností – krátké sdílení na poradě, inspirace z jiných škol, pozorování výuky mezi kolegy.
- Zvažte vytvoření tandemů nebo mezioborových dvojic, které společně připravují podnikavé úkoly nebo projekty.

Co tím získáte:

- *Učitelé lépe rozumí, co podnikavost znamená a jak ji mohou rozvíjet bez zásadního přetížení.*
- *Posilujete spolupráci a důvěru v týmu.*
- *Vzniká inspirativní školní kultura, kde je podnikavost přirozenou součástí výuky, ne „navíc“.*

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

2. Podporujte podnikavé myšlení dětí doma

Jak na to v praxi:

- Dejte dítěti prostor pro vlastní nápady – ať si samo připraví program na víkend, navrhne výzdobu pokoje nebo zorganizuje oslavu.
- Zajímejte se o školní aktivity – ptejte se, co ve škole tvoří, jaké projekty připravují a co je na tom baví.

Proč na tom záleží:

- *Když dítě zažije důvěru doma, je odvážnější i ve škole.*
- *Společný přístup rodičů a školy posiluje motivaci dítěte a upevňuje jeho podnikavé dovednosti.*
- *I malé každodenní situace mohou formovat schopnosti, které budou klíčové pro život v 21. století.*

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

2. Připravte tým pedagogů na podnikavé učení

TIP: Záznam prezentace o podnikavé škole.

Zjistit více

TIP: Lipka – Akreditované školení pro koordinátory podnikavosti
Metodická podpora, workshopy a sdílení zkušeností se zaváděním podnikavosti ve výuce.

Zjistit více

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

2. Podporujte podnikavé myšlení dětí doma

TIP: Pracovní sešit na rychlé otestování nápadu

Zjistit více

TIP: Rodičovské principy informovaného zapojení (MŠMT / Školský portál)
Zásady efektivní komunikace a zapojení rodičů do vzdělávání podporují samostatnost a iniciativa dětí. (inspirováno standardy MŠMT)

Zjistit více

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

3. Začněte s malými podnikavými aktivitami ve výuce

Podnikavost se rozvíjí praxí – začněte jednoduše a hned.

Nemusíte měnit celý ŠVP, abyste začali s podnikavým učením. Úplně stačí začlenit drobné aktivity, které dávají žákům větší prostor pro iniciativu, rozhodování, kreativitu a odpovědnost. Každý předmět má příležitost rozvíjet podnikavé dovednosti – je to spíš o způsobu výuky než o jejím obsahu. Důležité je začít, pozorovat, co funguje, a postupně rozvíjet. I drobná změna může mít velký dopad na motivaci a zapojení žáků.

Jak na to v praxi:

- Nechte žáky **navrhnout úkol nebo projekt** – např. zlepšení prostředí ve třídě, návrh pomůcky, školní mini-akce.
- Používejte **otevřené úkoly s více možnými řešeními** – podporují tvořivost i spolupráci.
- Pracujte **s reálnými výzvami** – třeba zadání od firmy, místní organizace nebo vaší školy.

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

3. Zapojujte se do školních aktivit a projektů

Buďte součástí dění – vaše účast dává smysl.

Školní podnikavé aktivity potřebují i podporu zvenčí – nejen kvůli zkušenostem, ale i kvůli tomu, že když přijdou rodiče nebo komunita, získávají akce větší význam. Děti vidí, že to, co dělají, má publikum, dopad, smysl.
Vaše přítomnost na prezentaci projektu, školním trhu nebo diskusi je víc než „přijít se podívat“ – je to potvrzení, že dětem věříte, že jim fandíte a že je berete vážně.

Jak se zapojit:

- Přijďte na **prezentace studentských projektů**, školní trhy, podnikavé dny nebo výstavy.
- Nabídněte **zpětnou vazbu** – co vás zaujalo, co se povedlo, na co by se mohli zaměřit dál.
- Pomozte s organizací – nabídněte prostor, techniku, občerstvení nebo pomoc při přípravě.

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

3. Začněte s malými podnikavými aktivitami ve výuce

Jak na to v praxi:

- Dejte žákům prostor **plánovat, rozdělit si role a prezentovat výsledky.**

Co tím získáte:

- *Větší aktivitu, zájem a zodpovědnost žáků.*
- *Možnost propojit teorii s praxí a ukázat, k čemu je učení dobré.*
- *Posílení dovedností, které žáci využijí nejen u zkoušek, ale hlavně v životě.*

TIP: Podklady od Dasato akademy

Zjistit více Zjistit více

TIP: JA Czech/Slovakia – Studentská firma
Praktický program pro střední a vyšší školy, kde žáci zakládají reálnou firmu s podporou mentorů.

Zjistit více Zjistit více

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

3. Zapojujte se do školních aktivit a projektů

Jak se zapojit:

- Sdílejte, co se ve škole děje – pochvalte dítě, mluvte o tom doma, pozvěte známé.

Proč na tom záleží:

- *Vaše účast motivuje žáky a posiluje jejich sebevědomí.*
- *Škola se stává otevřenějším a přirozenějším prostorem pro spolupráci.*
- *Děti zažívají, že jejich práce má skutečný dopad a že ji někdo ocení.*

TIP: Přijďte se podívat na veletrh podnikatelských talentů ve vašem regionu

Zjistit více

TIP:
JA Czech/Slovakia – Studentské firmy v praxi
Rodiče mohou navštívit prezentace žákovských firem a spolupracovat na hodnotné zpětné vazbě.

Zjistit více Zjistit více

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

4. Podpořte žáky ve vlastních iniciativách a participaci

Dejte studentům prostor být tvůrci, ne jen vykonavatelé.

Podnikavost a participace jdou ruku v ruce. Skutečná podnikavost vzniká tam, kde mají žáci možnost nejen navrhovat vlastní nápady, ale také se podílet na rozhodování, plánování a realizaci skutečných aktivit ve škole i mimo ni. Když žákům umožníme participovat – tedy skutečně ovlivňovat dění kolem sebe – učíme je převzít odpovědnost, pracovat v týmu, tvořit hodnotu pro komunitu a vidět smysl svého učení.

Jak na to v praxi:

- Vyhlaste výzvu pro studenty: *„Máte nápad, jak něco zlepšit ve škole, ve třídě, v okolí? Pojďme ho společně rozpracovat a uskutečnit.“*
- Založte studentské projektové týmy nebo podnikavé kluby, kde žáci sami přicházejí s návrhy a plánují aktivity.

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

4. Sdílejte své know-how a podpořte participaci mladých

Staňte se inspirací a partnerem mladých lidí v jejich vlastních projektech.

Děti a mladí lidé se nejlépe učí tím, že jednají – že mají příležitost ovlivňovat, rozhodovat, tvořit. Participace znamená, že nejsou jen vykonavatelé školních úkolů, ale aktivní spolutvůrci dění i v komunitě. Vaše životní a profesní zkušenosti mohou být klíčem k tomu, aby se jejich nápady proměnily v reálné projekty. Můžete být mentorem, podporovatelem nebo inspirací, která jim ukáže, že jejich práce má smysl.

Jak se zapojit:

- Nabídněte vašim dětem a jejich kamarádům konzultaci jejich projektů – nasměrujte je, položte správné otázky, sdílejte vlastní zkušenosti.
- Přijďte na akce mladých – buďte součástí poroty, partnerem v projektu nebo jen aktivním divákem, který dává zpětnou vazbu.

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

4. Podpořte žáky ve vlastních iniciativách a participaci

Jak na to v praxi:

- Podporujte vznik studentské rady, která se aktivně podílí na rozhodování o školním životě (např. organizace akcí, změny prostředí školy).
- Vytvářejte příležitosti, kdy žáci mohou vést vlastní akce – například workshopy, školní trhy, dobrovolnické projekty.

Co tím získáte:

- *Studenti zažijí, že jejich nápady mají váhu a reálný dopad.*
- *Posilujete u žáků dovednosti, které jsou klíčové pro život: iniciativu, odpovědnost, schopnost spolupráce a reflexe.*
- *Škola se stává místem, kde se učí nejen znalosti, ale i aktivní občanství, tvořivost a respekt k druhým.*

TIP: Test školní participace Zjistit více

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

4. Sdílejte své know-how a podpořte participaci mladých

Jak se zapojit:

- Sdílejte příběhy ze své profese nebo života – o tom, jak jste řešili problémy, přicházeli s nápady, spolupracovali s ostatními.

Proč na tom záleží:

- *Mladí lidé se učí nejvíc tehdy, když vidí, že jejich úsilí má reálný dopad a je vnímáno i mimo školu.*
- *Vaše zapojení posiluje jejich víru v sebe sama a učí je, že tvořit hodnotu pro ostatní má smysl.*
- *Společně se školou vytváříte prostředí, kde rostou nejen vědomostně, ale i jako aktivní a odpovědní lidé.*

TIP: Podnikavá mysl / Lipka – zapojení odborníků z praxe
Rodiče mají příležitost vést malé workshopy nebo besedy podle své profese.

Zjistit více

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

5. Otevřete školu světu – budujte partnerství s komunitou a firmami

Propojte vzdělávání s reálným světem kolem nás.

Podnikavost se nejlépe rozvíjí v reálných situacích. Škola, která je otevřená spolupráci s místními firmami, organizacemi, odborníky a komunitou, dává svým studentům příležitost učit se ze života, vidět smysl svého snažení a získávat zkušenosti, které žádná učebnice nenahradí. Budování partnerství není jednorázová akce – je to dlouhodobý vztah založený na důvěře, vzájemné výhodě a ochotě společně podporovat mladou generaci.

Jak na to v praxi:

- Vytvořte mapu potenciálních partnerů ve svém okolí – firmy, úřady, neziskové organizace (například v přehledu organizací věnujících se rozvoji podnikavosti v Česku a na Slovensku – odkaz na web), rodiče podnikatele.
- Pozvěte partnery do školy – na workshopy, přednášky, mentoring studentských projektů.

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

5. Vytvářejte příležitosti – nabídněte praxi, exkurzi, reálný problém nebo mimoškolský program

Pomozte mladým zažít podnikavost v reálném světě.

Jedna dobře zorganizovaná návštěva firmy, jedna skutečná výzva, kterou řeší, jeden den strávený na reálném projektu – to vše má mnohem větší dopad než stovky hodin teorie.
Pokud máte možnost nabídnout svým dětem kontakt s reálným prostředím, otevřete jim dveře k porozumění, jak věci fungují, co obnáší odpovědnost a jakou roli hraje tvořivost, iniciativa a spolupráce v každodenním životě.

Jak se zapojit:

- Zabezpečte vašemu dítěti a jeho kamarádům, nebo studentům na škole krátkou praxi, stáže nebo exkurzi ve firmě nebo jiné organizaci
- Navrhněte jim reálný problém, který mohou řešit jako projektovou výzvu.

Buďte mentorem nebo konzultantem při jejich projektech – nabídněte svůj čas a zkušenosti.

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

5. Otevřete školu světu – budujte partnerství s komunitou a firmami

Jak na to v praxi:

- Organizujte exkurze, společné projektové dny nebo zadání reálných problémů pro studenty.
- Budujte dlouhodobé vztahy – nejen jednorázové akce, ale společné plánování a rozvoj.

Co tím získáte:

- *Studenti zažijí, jak se podnikavé dovednosti využívají v praxi.*
- *Škola získá inspiraci, podporu i nové příležitosti (např. praxe, exkurze, projekty).*
- *Propojujete školu s komunitou a ukazujete, že vzdělávání je součástí reálného světa.*

TIP: Podnikavá mysl & Asociace Podnikavé Česko
Workshop, exkurze, networking s firmami – školy propojují žáky s podnikatelskou praxí.

Zjistit více Zjistit více

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

5. Vytvářejte příležitosti – nabídněte praxi, exkurzi, reálný problém nebo mimoškolský program

Jak se zapojit:

- Zapojte své dítě do aktivit organizaci na rozvoj podnikavosti v neformálním vzdělávaní anebo neziskových iniciativ působících ve vaší komunitě nebo regionu.

Proč na tom záleží:

- *Mladí vidí, že jejich dovednosti mají reálný smysl a využití.*
- *Získávají zkušenosti, které jim pomohou lépe se rozhodovat o budoucnosti.*
- *Komunita, škola a další organizace se přirozeně propojují a společně vytvářejí prostředí pro rozvoj mladých lidí.*

TIP: prezentace mimoškolních programů v SR a organizací na webu podnikaví.sk

Zjistit více

TIP: JA Czech – studentská firma + exkurze

Zjistit více

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

6. Vytvořte podpůrné prostředí a bezpečnou kulturu chyb

Podnikavost roste tam, kde se lidé nebojí zkoušet a učit se z neúspěchů.

Jedním ze základních předpokladů rozvoje podnikavosti je prostředí, kde je bezpečné riskovat, tvořit a chybovat. Žáci (i učitelé) musí cítit, že jejich snaha je oceňována, i když výsledek není dokonalý. Každá chyba je příležitostí k učení – ne selháním. Podnikavá škola vytváří atmosféru důvěry, respektu a podpory. Chyba není konec, ale začátek nové cesty.

Jak na to v praxi:

- Při hodnocení oceňujte nejen výsledek, ale i proces – úsilí, tvořivost, spolupráci, překonávání překážek.
- Zavádějte reflexi jako běžnou součást učení – učte studenty přemýšlet, co se povedlo, co by příště udělali jinak.
- Vytvářejte úkoly s otevřeným výsledkem – kde existuje více správných řešení.

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

6. Podporujte kulturu spolupráce a bezpečného zkoušení nového

Doma i ve škole pomáhejme dětem nebát se chyb.

Děti se nejvíce učí tam, kde se nebojí zkoušet nové věci, riskovat a chybovat. Pokud vnímají chybu jako součást učení – ne jako selhání – získávají odvahu tvořit, experimentovat a rozvíjet svůj potenciál. Rodiče mohou tuto kulturu podporovat tím, jak o chybách a pokusech mluví, jak reagují na neúspěchy a jak oceňují snahu svých dětí.

Jak na to v praxi:

- Oceňujte úsilí, proces a odvahu zkoušet – nejen výsledky („Bylo skvělé, že jsi to zkusil/a!“).
- Mluvte o svých vlastních zkušenostech s chybami a tím, co jste se díky nim naučili.
- Ptejte se dětí na jejich pokusy a nápady – ne jen na známky nebo úspěchy.

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

6. Vytvořte podpůrné prostředí a bezpečnou kulturu chyb

Jak na to v praxi:

- Buďte vzorem – sdílejte i vlastní příběhy o chybách a tom, co vás naučily.

Co tím získáte:

- Studenti se nebojí přijít s nápadem, vyzkoušet něco nového a učit se z praxe.
- Posilujete jejich sebedůvěru, odolnost a schopnost zvládat nejistotu.
- Škola se stává místem, kde je bezpečné růst a rozvíjet vlastní potenciál.

TIP: PBLWorks – Essential Project Design Elements

Metodika Gold Standard PBL podporuje otevřenou chybu, reflexi a iteraci jako klíče k učení.

Zjistit více

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

6. Podporujte kulturu spolupráce a bezpečného zkoušení nového

Jak na to v praxi:

- Povzbuzujte děti, aby se nebály přicházet s novými nápady, i když si nejsou jisté výsledkem.

Proč na tom záleží:

- *Děti, které se nebojí chyb, jsou odolnější, tvořivější a připravenější na výzvy reálného života.*
- *Podnikavost je schopnost vidět v každém pokusu novou příležitost – ne konec cesty.*
- *Společně se školou budujete prostředí, kde se mladí lidé učí růst, tvořit a spolupracovat.*

TIP: Příklady z osobního příběhu a otevřená diskuze

Rodiče mohou sdílet své chyby a řešení – učí děti hodnotě otevřenosti a učení se z neúspěchu. (inspirováno metodikou PBL a EntreComp)

Zjistit více

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

7. Průběžně reflektujte a upravujte směr

Podnikavost je cesta, ne jednorázový projekt.

Rozvoj podnikavosti není nikdy hotový.
Je to živý proces, který se mění podle potřeb studentů, školy i okolního světa. Proto je důležité pravidelně se zastavit, zamyslet se nad tím, co funguje, co by šlo zlepšit, co dává smysl – a podle toho upravovat další kroky.
Reflexe není o hledání chyb, ale o hledání cest, jak být lepší. Sdílená reflexe zapojuje vedení školy, učitele, studenty i komunitu.

Jak na to v praxi:

- Pravidelně vyhodnocujte podnikavé aktivity – co přinesly studentům, učitelům, škole?
- Sbírejte zpětnou vazbu od studentů – jak vnímají příležitosti pro vlastní iniciativu a růst?
- Aktualizujte školní strategii podnikavosti podle aktuálních zkušeností a potřeb.
- Sdílejte inspiraci a příklady dobré praxe uvnitř školy i s komunitou.

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

7. Sledujte, co se vašemu dítěti daří a pomozte mu růst dál

Společná cesta k rozvoji podnikavosti nekončí jednou akcí.

Podnikavost se rozvíjí v čase – stejně jako mladý člověk. Důležité není jen začít, ale také průběžně sledovat, co se daří, kde je potenciál růstu a co má pro dítě smysl. Rodiče v tom hrají klíčovou roli: *jako průvodci, pozorovatelé i partneři.* Zájem, podpora a otevřená komunikace posilují sebedůvěru mladých lidí a dávají jim signál, že jejich úsilí a nápady nejsou jen „školní úkol“, ale mají hodnotu i doma a ve světě.

Jak na to v praxi:

- Ptejte se otevřeně: *„Co jsi se dnes naučil/a nového o sobě?“, „Co tě na projektu bavilo?“, „Co bys příště udělal/a jinak?“*
- Pomozte dítěti vytvořit si vlastní reflexní deník nebo malý plán: *Co chci zkusit? V čem chci být podnikavější?*
- Umožněte dítěti sdílet své úspěchy – doma, s rodinou, s kamarády. Oceňujte proces, nejen výsledek.

3 Kroky k rozvoji podnikavosti

3.1 Pro školy a pedagogy

7. Průběžně reflektujte a upravujte směr

Co tím získáte:

- Rozvoj podnikavosti bude odpovídat reálným potřebám a posilovat školní kulturu.
- Posilujete pocit smysluplnosti a spoluvlastnictví změn mezi pedagogy i studenty.
- Škola se učí být pružná, otevřená a neustále se zlepšující – tedy skutečně podnikavá.

TIP: Certifikace Podnikavá škola –benchmarking a evaluace
Školy získají data, týmové hodnocení i zpětnou vazbu s možností porovnání s ostatními.

Zjistit více

3.2 Pro rodiče a komunitu školy

7. Sledujte, co se vašemu dítěti daří – a pomozte mu růst dál

Jak na to v praxi:

- Sledujte školní komunikaci – co se ve škole děje, jak se zapojují děti? Mluvte s učiteli i s dítětem o pokroku.

Proč na tom záleží:

- *Dítě vnímá, že ho nehodnotíte, ale podporujete – to buduje jeho vnitřní motivaci.*
- *Pomáháte mu reflektovat, co se naučilo – a tím zvyšujete dopad učení.*
- *Společně rozvíjíte důležité dovednosti – od sebereflexe přes plánování až po odpovědnost a komunikaci.*

TIP: Vyzkoušejte cvičení na domácí reflexi
„Co jsem tento týden udělal/a, co mě posunulo?“ „V čem jsem pomohl/a někomu jinému?“ „Co bych chtěl/a zkusit příště?“

TIP: Rodinná reflexe podle EntreComp zásad
Krátké otázky rodiče-dítě jako *„Co ti to dalo?“ nebo „Co bys příště změnil/a?“* podporují sebereflexi a odpovědnost.

Připojte se k nám
Společně jsme silnější!

Souzníte s našimi hodnotami a posláním?
Jste jednotlivec nebo organizace a zabýváte se rozvojem kreativity, iniciativy a podnikavostí dětí, mladých lidí nebo dospělých?

Ozvěte se nám!
Budujeme komunitu, rádi s vámi zůstaneme v kontaktu a najdeme možnosti na spolupráci a vaši podporu.

www.podnikavi.sk

4 PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

4.1.1 Inspirativní příklady škol

1

Podnikavý týden na odborné škole

Střední odborná škola technická uspořádala pro své studenty tematický týden zaměřený na podnikavost. Žáci pracovali ve skupinách na návrzích vlastních řešení pro reálné potřeby školy nebo města – například zlepšení školního vybavení, návrh komunitního prostoru nebo studentského podnikatelského projektu. Výsledky prezentovali vedení školy, zástupcům města a hostům z praxe.

2

Studentská firma v praxi

Na škole zaměřené na ekonomii vznikl volitelný předmět, v jehož rámci si studenti vytvořili vlastní studentskou firmu. Řídili její provoz od nápadu přes rozpočet a marketing až po prodej produktů na školních trzích. Zisk investovali do komunitního projektu a celou zkušenost reflektovali ve svých portfoliích.

3

Projekt „Změň školu“

Skupina žáků gymnázia realizovala projekt, jehož cílem bylo navrhnout konkrétní zlepšení prostředí školy. Pod vedením učitelů zmapovali potřeby spolužáků a pedagogů, připravili návrh opatření a představili jej vedení školy. Projekt přerostl v dlouhodobější spolupráci a vznik studentské rady s reálnými kompetencemi.

4

Podnikavost ve spolupráci se seniory

Střední zdravotnická škola se zaměřila na mezigenerační propojení – studenti připravili vzdělávací a kulturní programy pro místní seniory, vedli workshopy zaměřené na digitální dovednosti nebo zdravý životní styl. Získali tak zkušenost s organizací, komunikací i reflexí dopadu své práce.

4.1.2 Inspirativní příklady rodičů

1

Týden kariéry

Každoroční akce, během níž mohli rodiče přijít do tříd a vyprávět o své práci či podnikání nebo měli žáci možnost udělat reportáž z jednoho dne v zaměstnání rodiče. To žáky motivuje, ukazuje jim příklad z reálného života a tvoří most mezi domovem a školou.

2

Wise Pocket

Příklad podnikatelského nápadu mladé studentky na vytvoření chytrých ponožek s kapsou na mobilní telefon nebo klíče. Se založením společnosti, podpisem dokumentů a patentu jí pomohli rodiče. Na crowdfundingovém portálu získala přibližně 10 000 dolarů, poté společně s podporou rodičů rozšířila e-shop a charitativní rozměr projektu.

4.2 Jak začít? Praktické možnosti pro školu

Rozvíjet podnikavost není otázka jednorázového projektu nebo nového předmětu. Důležité je vytvořit podmínky a kulturu, která podnikavost podporuje napříč školou. Každá škola může začít z jiného místa – podle svých možností, témat, lidí nebo příležitostí.

Níže nabízíme několik konkrétních variant, jak podnikavost postupně zavádět do života školy

Jak může škola začít rozvíjet podnikavost:

- Identifikovat učitele, kteří už s podnikavostí přirozeně pracují, a nabídnout jim podporu.
- Zorganizovat společný workshop o podnikavosti a rámci EntreComp – sdílení příkladů, prvních nápadů, obav i očekávání.
- Společně vytvořit první podnikavý projekt, aktivitu nebo výzvu – např. pro konkrétní třídu nebo ročník.
- Vyzkoušet nový přístup v rámci jednoho tématu, týdne, předmětu nebo ročníku.
- Otevřít se spolupráci s rodiči, komunitou nebo firmami v jednoduché formě – třeba návštěvou, workshopem, poskytnutím zadání nebo prostoru.
- Začít vést společnou reflexi, kde se žáci i učitelé učí přemýšlet o tom, co dělají a proč.

Nově lze podnikavost rozvíjet i digitálně:

- Zapojením digitálních nástrojů do podnikavých projektů (např. Canva, Padlet, ChatGPT, Miro, Google Workspace).
- Vytvořením videoprezentací nebo podcastů jako výstupu z projektů.
- Realizací online výzev nebo školního webu s nápady na zlepšení školy.
- Využitím AI nebo 3D tisku při tvorbě prototypů a návrhů.

5 PRAKTICKÉ NÁSTROJE A ZDROJE

Rozvíjet podnikavost na škole neznamená začínat od nuly. Existuje řada užitečných nástrojů, metodik a platforem, které lze snadno přizpůsobit konkrétním podmínkám. Tato kapitola nabízí přehled pomůcek a zdrojů, které mohou školám i jednotlivcům pomoci podnikavé vzdělávání plánovat, realizovat i hodnotit.

5.1 Checklisty pro studenty, školu i rodiče

Závěrem této kapitoly nabízíme jednoduchý checklist, který může sloužit jako odrazový můstek nebo nástroj pro reflexi. Může být využit při plánování, evaluaci nebo jako podklad pro diskusi ve školním týmu. Checklist lze využít individuálně, jako součást školní evaluace nebo při týmových setkáních. Může sloužit jako výchozí bod pro plánování změn, nebo jako nástroj zpětné vazby během celého školního roku.

Checklist pro školu – vedení a strategický tým

- Máme ve školní vizi nebo strategii zakotvený rozvoj podnikavosti?
- Známe profil podnikavého absolventa naší školy?
- Podporujeme pedagogy v zavádění aktivních metod výuky?
- Reflektujeme pravidelně dopad podnikavých aktivit na studenty?
- Spolupracujeme s místní komunitou, firmami a rodiči?
- Zapojili jsme se do některého z mezinárodních vzdělávacích projektů?
- Máme nástroje k mapování a hodnocení podnikavých kompetencí?

5.1 Checklisty pro studenty, školu i rodiče

Závěrem této kapitoly nabízíme jednoduchý checklist, který může sloužit jako odrazový můstek nebo nástroj pro reflexi. Může být využit při plánování, evaluaci nebo jako podklad pro diskusi ve školním týmu. Checklist lze využít individuálně, jako součást školní evaluace nebo při týmových setkáních. Může sloužit jako výchozí bod pro plánování změn, nebo jako nástroj zpětné vazby během celého školního roku.

Checklist pro pedagogy – učitele všech předmětů

- Vím, co znamená podnikavost v kontextu mé výuky?
- Vytvářím ve třídě prostor pro samostatnost a iniciativu žáků?
- Pracuji s reálnými problémy, které propojují výuku se životem?
- Využívám aktivní metody – projekty, simulace, práci v týmu?
- Nabízím žákům možnost plánovat, rozhodovat se a reflektovat?
- Sdílím své zkušenosti a hledám inspiraci u kolegů?

5.1 Checklisty pro studenty, školu i rodiče

Závěrem této kapitoly nabízíme jednoduchý checklist, který může sloužit jako odrazový můstek nebo nástroj pro reflexi. Může být využit při plánování, evaluaci nebo jako podklad pro diskusi ve školním týmu. Checklist lze využít individuálně, jako součást školní evaluace nebo při týmových setkáních. Může sloužit jako výchozí bod pro plánování změn, nebo jako nástroj zpětné vazby během celého školního roku.

Checklist pro studenty

- Umím proměnit nápad v konkrétní činnost nebo projekt?
- Nebojím se zkoušet nové věci, i když nejsou jisté?
- Umím spolupracovat s ostatními, rozdělit si práci a nést odpovědnost?
- Mám přehled o tom, v čem jsem dobrý/á a kde se chci zlepšovat?
- Dokážu vysvětlit, co jsem se naučil/a při realizaci projektu nebo aktivity?
- Věřím, že moje nápady mohou být přínosné pro okolí?

5.1 Checklisty pro studenty, školu i rodiče

Checklist pro rodiče

- Povzbuzuji své dítě, aby zkoušelo nové věci - i když se mu to nemusí podařit?
- Mluvíme o jeho nápadech, zájmech a cílech?
- Vysvětluji mu, jak fungují peníze, práce a podnikání?
- Zajímám se o jeho školní nebo mimoškolní projekty?
- Pomáhám mu rozvíjet jeho vlastní nápady (např. e-shop, služby, videa)?
- Podporuji ho při hledání práce na částečný úvazek nebo při získávání zkušeností v reálném životě?
- Vedu ho k samostatnosti při rozhodování a řešení problémů?
- Mluvím s ním také o svých pracovních zkušenostech a problémech?
- Hledám pro něj příležitosti k workshopům, soutěžím nebo rozvojovým aktivitám?
- Projevuji mu důvěru a respekt k jeho vizím - i když jsou nekonvenční?

5.2 Seznam užitečných nástrojů a metodik

Níže uvádíme přehled konkrétních nástrojů a metodických přístupů, které mohou školám pomoci při systematickém rozvoji podnikavosti. Většinu z nich lze snadno upravit podle specifik jednotlivých škol a oborů.

1. Sebehodnotící nástroje pro školy

Pomáhají školnímu týmu zmapovat, jaká je aktuální úroveň rozvoje podnikavosti ve škole, a kde jsou příležitosti pro další kroky.

- **Mapa rozvoje podnikavé školy** – vizualizace pokroku v oblastech jako je školní kultura, výuka, vedení, spolupráce s okolím. *(viz příloha)*
- **Rychlý audit podnikavosti** – jednoduchý dotazník pro vedení i pedagogy pro rychlé zhodnocení stavu a priorit.
- **Podnikavý akční plán** – šablona pro naplánování konkrétních kroků rozvoje podnikavosti v týmu. *(viz příloha)*

2. Podpora výuky a pedagogické praxe

Pomůcky a šablony pro začleňování podnikavých principů do běžné výuky napříč předměty i v rámci projektů.

- **Metodika aktivních výukových metod** – přehled technik a přístupů, které vedou k větší angažovanosti studentů.
- **Šablony podnikavých projektů** – strukturovaný návod pro žáky i učitele od nápadu po realizaci a reflexi.
- **Případové studie** – konkrétní scénáře ze života, které lze řešit ve třídě a rozvíjet tím schopnosti rozhodování a spolupráce.
- **Digitální nástroje pro podnikavé projekty** – využití nástrojů jako Canva, Padlet, AI nástrojů (např. ChatGPT), 3D tisku či online prezentací může zvýšit kreativitu a atraktivitu podnikavých úkolů.

5.2 Seznam užitečných nástrojů a metodik

3. Nástroje pro práci se studenty

Podporují rozvoj sebereflexe, plánování, uvědomění si vlastních silných stránek a orientaci v možnostech dalšího růstu.

- **Osobní kompetenční mapa** – žák si zaznamenává rozvoj vybraných podnikavých dovedností na základě svých zkušeností.
- **Žákovské portfolio** – místo pro ukládání projektových výstupů, reflexí, sebehodnocení i zpětné vazby.
- **Sebereflexní deník** – jednoduchý nástroj pro pravidelné zamýšlení se nad tím, co se povedlo, co žák zvládl a co se chce naučit.
- **Profil podnikavého absolventa** – rámec dovedností a postojů, které škola cíleně rozvíjí. (viz příloha)

4. Vzdělávací a podpůrné zdroje pro pedagogy

Slouží k profesnímu rozvoji a inspiraci pro začleňování podnikavosti do výuky a školní strategie.

- **Průvodce kompetencemi dle EntreComp** – praktické vysvětlení 15 podnikavých kompetencí a příklady, jak je rozvíjet.
- **Reflexní archy pro učitele** – nástroj pro zpětnou vazbu na výuku z hlediska podpory podnikavosti.
- **Mentoringové listy** – pro vedení rozhovorů se studenty i mezi kolegy zaměřené na růst a vlastní iniciativu.

5.2 Seznam užitečných nástrojů a metodik

5. Nástroje pro spolupráci s komunitou

Usnadňují zapojení rodičů, firem, institucí a dalších partnerů do vzdělávání.

- **Mapa partnerů školy** – přehled možností, jak spolupracovat s okolím a kde hledat nové příležitosti.
- **Pozvánky a scénáře pro podnikavé akce** – praktická podpora pro organizaci trhů, kaváren, dnů otevřených dveří nebo prezentací projektů.
- **Pracovní listy pro hosty z praxe** – struktura pro jejich zapojení do výuky nebo projektového dne.

5.2 Seznam užitečných nástrojů a metodik

Doporučené online šablony a checklisty

PBLWorks – Essential Project Design Elements Checklist
Praktický pracovní list vytvořený Buck Institute for Education pro plánování a hodnocení projektové výuky. Obsahuje klíčové prvky jako smysluplná otázka, autonomie žáků, reflexe nebo veřejná prezentace.

Zjistit více

Smartsheet – Free Project Checklist Templates
Obsáhlý soubor předpřipravených šablon pro plánování a realizaci projektů (včetně přehledného checklistu, rozdělení rolí, termínů a zdrojů). Vhodné i pro školní použití.

Zjistit více

Smartsheet – Google Sheets Project Checklist Template
Zjednodušená šablona pro postupné kroky projektu – přehledné zadání, kdo co dělá a kdy. Umožňuje sledovat stav úkolů.

Zjistit více

EntreComp Playbook – Moduly a nástroje
Oficiální metodická příručka k rámci EntreComp nabízí pracovní listy a metody jako Design Thinking, SMART cíle, sebereflexi, týmové role i mentoring.

Zjistit více

Tyto šablony lze jednoduše přizpůsobit pro podnikavé učení na škole. Doporučujeme je využít při přípravě projektů, reflexi nebo plánování aktivit v týmu.

Závěr

Podnikavost není jednorázová aktivita ani izolovaný předmět – je to způsob myšlení a přístupu, který může proměnit každodenní život školy a rodiny. Rozvíjet podnikavost znamená podporovat mladí lidé v tom, aby převzali zodpovědnost za své učení, přemýšleli tvořivě, spolupracovali a jednali smysluplně.
Podnikavá škola je otevřená, spolupracující a učící se instituce – místo, kde studenti získávají dovednosti pro život, ne jen pro složení zkoušky. Je to škola, která propojuje formální i neformální vzdělávání, buduje vztahy s okolím a zapojuje rodiče, firmy i komunitu do společného úsilí o rozvoj mladé generace.

!

Výzva k akci

Ať už jste pedagog, ředitel, rodič nebo někdo, kdo chce mladým lidem pomoci růst – najděte si jeden konkrétní krok, který můžete udělat hned teď.

Možná:

- upravíte jednu vyučovací hodinu tak, aby v ní žáci víc tvořili a rozhodovali,
- oslovíte kolegu nebo kolegyni a propojíte své předměty v malém projektu,
- přihlásíte se s dětmi na podnikavý workshop, veletrh nebo výzvu,
- zeptáte se dítěte: „Na co jsi v poslední době pyšný/á?“ nebo „Co bys chtěl/a vyzkoušet příště?“,
- nabídnete škole vaši pomoc, zkušenost, prostor nebo zpětnou vazbu.

I malá změna může mít velký dopad. Podnikavost začíná tam, kde se někdo rozhodne jednat – a právě škola i rodina mohou být místem, kde se tohle rozhodnutí každý den rodí.

Seznam příloh

1. Mapa rozvoje podnikavé školy

Pomáhá vizualizovat, kde se škola na cestě k podnikavosti nachází, a určit další směřování.

2. Podnikavý akční plán

Jednoduchá šablona pro týmové plánování konkrétních kroků, odpovědností a termínů.

3. Profil podnikavého absolventa

Přehled dovedností, postojů a schopností, které škola u žáků cíleně rozvíjí; využitelný i jako podklad pro evaluaci a komunikaci s komunitou.

Mapa rozvoje podnikavé školy

Mapa slouží k rychlé orientaci, kde škola stojí a kam chce směřovat.

Jak s mapou pracovat?

Můžete ji použít jako sebehodnotící nástroj pro vedení nebo celý tým. Pomáhá určit, kde jste a co je váš další malý krok. Může mít formu plakátu, digitální tabulky nebo checklistu.

Oblast	Začínáme	Rozvíjíme	Integrujeme	Ukotveno
Školní vize a strategie	Podnikavost není zmíněna	První zmínky ve školních dokumentech	Podnikavost je součástí ŠVP a strategie	Máme jasný profil podnikavého absolventa a plán rozvoje
Výuka a metody	Využíváme tradiční výuku	Zkoušíme projekty nebo otevřené úkoly	Pravidelně využíváme aktivní metody	Podnikavost je přirozenou součástí všech předmětů
Pedagogický tým	Učitelé nemají společnou představu	Sdílíme zkušenosti a nápady	Máme koordinátora podnikavosti	Tým pracuje systematicky, profesní rozvoj probíhá cíleně
Spolupráce s komunitou	Škola je uzavřená	Zvážíme zapojení rodičů a firem	Plánujeme společné aktivity	Komunita je partner, ne jen pozorovatel
Role studentů	Žáci plní úkoly	Začínají přicházet s nápady	Realizují projekty s podporou učitelů	Studenti jsou aktivní tvůrci školního života

Podnikavý akční plán – Šablona

1. Název plánu *(Vyplňte stručný název plánu/aktivity)*

2. Cíl plánu *(Jaký je hlavní cíl akčního plánu?)*

3. Konkrétní kroky

Č.	Popis kroku	Kdo je zodpovědný	Termín	Potřebné zdroje	Indikátor úspěchu
1					
2					
3					

4. Překážky a jak je překonat

Možná překážka	Jak ji překonáme?

5. Podpora a partneři

Partner/Podpora	Jak pomůže?

6. Reflexe / evaluace

Jak budeme hodnotit?	Kdo provede?	Kdy?

7. Další kroky / návaznosti

Navazující krok/aktivita	Kdy?	Kdo zodpovídá?

Poznámky / komentáře *(Volný prostor pro poznámky, další nápady, shrnutí diskuse)*

Profil podnikavého absolventa

Popis dovedností, postojů a schopností, které chceme u žáků rozvíjet.

Profil může sloužit jako podklad pro rozhovory učitel–student (např. na třídnických hodinách), k vedení žákovského portfolia nebo sebereflexního deníku, jako orientační rámec pro hodnocení klíčových kompetencí, nebo jako inspirace pro tvorbu výstupů v jednotlivých ročnících.

Jak ho vytvořit:

- Propojte EntreComp s vaším školním oborem a hodnotami.
- Můžete vytvořit verzi pro pedagogy i „dětskou verzi“ pro studenty – třeba jako kartičky, plakát nebo součást portfolia.
- Může být podkladem pro hodnocení, rozhovory se žáky nebo reflektivní deníky.

Příklad: Profil podnikavého absolventa

Absolvent naší školy je připraven nejen na práci, ale i na život. Umí tvořit, rozhodovat se, spolupracovat a přinášet hodnotu sobě i druhým. Podnikavost pro něj znamená odvahu jednat, nápady proměňovat v činy a přemýšlet nad dopadem svých rozhodnutí.

1. Vnímám příležitosti

- Umím si všímat, co by se dalo zlepšit ve škole, okolí nebo v práci.
- Přemýšlím o tom, jak mohou mé nápady pomoci druhým.

2. Tvořím a hledám řešení

- Přicházím s novými nápady a nebojím se zkoušet jiné cesty.
- Umím pracovat s nápadem – rozvíjet ho, vylepšovat, přizpůsobit situaci.

3. Plánuji a dotahuji věci do konce

- Umím si stanovit cíl a rozdělit práci na jednotlivé kroky.
- Dodržím termín, dělám na věcech systematicky, dokončuji projekty

4. Spolupracuji a komunikuji

- Naslouchám druhým a umím sdělit své myšlenky.
- Pracuji v týmu – respektuji ostatní, přispívám k výsledku.

5. Učím se z každé zkušenosti

- Přemýšlím nad tím, co se povedlo a co zlepšit.
- Vnímám chybu jako součást učení a nebojím se zkoušet nové věci.

6. Jednám s odpovědností

- Přemýšlím o dopadu toho, co dělám – na lidi, společnost i planetu.
- Snažím se vytvářet hodnotu, která má smysl a je dlouhodobě udržitelná.

7. Věřím si a umím se rozhodovat

- Znám své silné stránky a pracuji na těch slabších.
- Nebojím se rozhodnout a převzít za své kroky odpovědnost.

Manuál cesty k podnikavosti

www.podnikavi.sk

Podnikaví Stredoškoláci

Nadační fond vzdělávání a podnikání